

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt. o. é.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " — "
Egy órára	1 " — "

Szerkesztői szállás:

belső s^o számú 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-szor 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppel Alajosnál (Wollzeile 22.) Haasenstein és Voglernél (Neuer Markt 11 szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyilvtéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez küldendő. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt. o. ért.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " — "
Egy órára	1 " — "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Pest, február 16. 1870.

(B.) A közoktatásügyi miniszter költségvetése feletti vita tulajdonképpen ma vette kezdetét.

A támadást maga Ghyczy kezdte meg, vádolt a nélkül, hogy vádpontjait bebizonyítani törekedett volna, hibáztatott a nélkül, hogy tanácsokat adott volna; végre a cultusminiszter költségvetési előirányzatát elfogadta a részletes tanácskozás alapján.

Beszéde tagadhatlanul átgondolt, s főleg arra volt számítva, hogy úgy tűnjék fel, mint az állam-érdekeinek védője a catholicus ultramontanok ellenében. Igen ügyesen kacérkodott az orthodox izraelitákkal, a midőn hibáztatja a miniszteriumot azzal, hogy az izraelitáknak ügyeik szervezésére s autonomicus állások rendezésére kezet nyújtott; aggodalmát fejezte ki az iránt, hogy a catholicus autonomia ultramontan hierarchialis irányban fog rendezetni.

Különösen az eddig catholicus célokra használt alapítványokról szólott hosszasan s ezek közt a tanulási alapítványról, melyet úgy állított elő, mint nem vallásos célú alapítványt, mi kétségszövevénytelenül igazság is.

Én nem kívánom vitatni, melyek a Ghyczy által felhozott alapítványokból a catholicus vallást illetők, csak azt kívánom megjegyezni, hogy nézetem szerint is ezeket el kell különíteni s átadni a catholicus egyháznak; azokat pedig, a melyek nem oda tartoznak s általános nevelési célokra vannak szánva, a cultusminiszter keze alatt kell hagyni.

Azonban meg vagyok győződve, hogy ezen segregacionnak nem az országgyűlés, hanem bírói hatalom közbejöttével kell történni.

Általában úgy hiszem, miszerint vagy minden nevelési alapítványokat commassálni kell a cultusminiszter keze alatt, s akkor az államnak kell gondoskodni a nevelés minden ágairól, vagy minden vallásfelekezetnek meg kell hagyni a nevelésre nézve is autonomiáját. Én részemről határozottan az utolsót pártolom, egyfelől azért, mert az első csak forradalom útján volna eszközölhető; másfelől azért, mert ha a felekezeteket megfosztjuk minden befolyástól a nevelésre nézve, a nevelés ügy iránt bizonyos egykedvűség kapna lábra, s megszűnnek azon áldozatkészség, mely oly szép gyümölcsöket termelt az autonomiával bíró protestáns felekezeteknél.

A szélsőbaloldal részéről Schwarz Gyula intézte a támadást. Beszélt szokása szerint hosszasan sok elméleti tudományos kézziltséget, de kevés practicus képességet tanusítván.

Általában nem hiszem, hogy időszerű lett volna e tárgyan oly vitát előidézni, mint a milyent az ellenzék kezdeményezett, mi legfőképp arra lehetett hasznos, hogy a catholicus clerus belátja, hogy magoknak a catholicusoknak áll érdekében, a catholicus autonomiát a ént szervezni, hogy annak következtében a világi befolyása ne legyen illusorius, s a papság befolyása ne legyen tulnyomó.

Rövidebb foglalva, alig hiszem, hogy valakit méltatlanabban támadtak volna meg, mint ma b. Eötvöst, kinek a nevelésügy annyira szívén fekszik, s ki azért a szó teljes értelmében lelkesül.

Holnap tovább foly az általános vita, be fog e fejezteni — a szónokok discretiojától függ.

A nagy-orosz tervekről.

Jelige: Russiska welika Kancsukia (Orosz nagy Kancsuka ország.)

II.

A „Nagy-Szláviát” így képzelem magának az orosz tábornok!! Uralkodója a császár; az Ausztria és Törökország romjaiból alkotott királyságokat orosz császári hercegek kormányoznák, azok önállóak lennének, de nem souverainek. Konstantinápoly közvetlen

fővárosa lenne Oroszországnak. A románok, magyarok és görögök terjedelmes és részletes nemzeti autonomiát nyernének. E szerint Oroszország elhivatása közös uralkodó alatt öszbirodalmat alkotni, a csendes világtengertől a Visztuláig és Dunáig, a közép-tengertől a jeges tengerig!!

Ugy látszik, Fadjejev tábornok I. Napoleon császár módjára rendezné Európát. Mint tudjuk a nápolyi trónon egy rokona, a spanyol, vestphaliai és hollandiai trónokon testvérei voltak, ezek azonban mindnyájan Napoleon császártól függöttek; tehát ez volna a jövőbeli kormányzás módja Fadjejevnek, és Konstantinápoly lenne a fővárosa az új birodalomnak. Az új fővárost nem ajánlanám, mert megtörténhetné, hogy az ó-orosz tartományok magok elválának Konstantinápolytól. De ha ugyancsak Konstantinápoly lenne fővárosa ezen utopikus óriás-országnak, akkor a mostani Kis-Ázsiát is meg kellene hódítani, azért, hogy az új főváros biztosítva legyen. Hagyják meg az oroszok Pétersburgot fővárosnak, jó helyt és biztosan fekszik; Konstantinápoly igen forró égélj alatt áll s Európának egyik Eris-almája, mint az 1854-ben is bebizonyosodott.

Fadjejev tábornok a románoknak, magyaroknak és görögöknek terjedelmes és részletes autonomiát ígér; igen de hogy ígérhet olyasmit, a mivel a jelen Oroszországban az oroszokon kívül egy nemzet sem bír? Azután mit adjunk ez ígérethez, midőn a tábornok többek közt azt is mondja, hogy minden az orosz kormánypálca alatt levő nemzetet russificálni kell; így a tábornok magával jött ellenmondásba. Ha az autonomia ígérének alapja lehetne, ennek az lerne a következtetése, hogy a különféle ó-orosz tartományokban lakó nemzetek mindnyájan autonomiát követelnének, és joggal mondanák: miért lennénk mi rosszabbak az újonnan bekebelezetkeknél? s ha ezeknek az önállóságot meg nem adnák, bizonyosan lázadások törnének ki. Fadjejev az efféle ígéretekkel bujogtatni akar. De lássuk, hogy az általa kedvelt nemzeteknek ma minő sorsa van. A román fejedelemségnek, Szerbiának, Montenegrónak csaknem teljes önállósága van; a bolgárok, bosnyákok és hercegovinaiak is birnak tartományi autonomiával, csak a török uralom alatt álló görögök állapota mostoha e részben, s így őket illehetné leginkább a mézes ígért.

A görögök nem sohajtoznak az orosz autonomia után, hanem a görög császárság helyreállításáról ábrándoznak s abban a reménységben élnek, hogy ezt Oroszország fogja felállítani; ám de nem rendül-e meg e hit a görögöknél, ha Fadjejev tábornok röpiratát olvassák s látják, hogy abban oly mostohán van róluk gondoskodva, s mi több, még Byzanczot is orosz fővárossá akarja tenni; hiszem, hogy a görögökre nézve mind egy, akár orosz császár, akár török szultán trónol Konstantinápolyban, a görögök nagyra- vágyása úgy sem teljesülne. Mi magyarok az orosz autonomiát előre oda ajánljuk más nemzetek számára.

Fadjejev tábornok egy közös uralkodó alatt óriás birodalmat akar alkotni, a csendes világtengertől a Visztuláig és Dunáig, a közép-tengertől a jeges tengerig!!

Ha szabad kérdeznem, miként nevezné el ezt a birodalmat? Én legcélszerűbbnek látnám: Russiska welika Kancsukiának (orosz nagy Kancsuka-országnak) nevezni. Nem tudom, hová céloz a tábornok, mert egyszer azt mondja, hogy Ausztriát, Magyar- és Törökországot kell összerombolni, s ezen országok romjaiból új királyságokat alkotni, — eddig van értelme a beszédnek; de aztán így szól: Oroszország elhivatása óriás birodalmat alkotni, a csendes világtengertől a Visztuláig és Dunáig, a közép-tengertől a jeges tengerig. Én részemről így értem a jövőbeli határát Nagy-Kancsukiának: Káncsátka, Nowaja Zemla, Palermo, Cadix. Igen de Olasz-, Francia- és Spanyolországokban, meg Portugáliában slávok laktak-e? Lehet, hogy az orosz egyetemeken így tanítják, de Fadjejev ezen eszméje még a Nagy Péter császár végrendeletén is tul megy.

Az orosz diplomácia eddigelő az efféle dolgokat nem ütötte a nagy dobra. Hogy mily kutfőből eredt ez a Fadjejev-röpirat, azt nem tudom, de arról meg vagyok győződve, hogy egy zavart fejből született.

Különben legyünk készen arra, hogy a „Muszka Invalidus” is mentől hamarabb ehhez hasonló cikket fog a világba bocsátani.

A „K. Közlöny” cikke az orosz nagyra- vágyás ellen remedium gyanánt ajánlja Lengyelország helyreállítását, hogy legyen egy védfallal több, és hogy szabaduljon meg e nemzet az orosz barbárságtól.

Mióta a világ áll, a politikában nagyobb hibát és igazságtalanságot nem követtek el, mint a mikor Lengyelországot szétépték.

Én, ki 11 évig Galicziában voltam, s mindenütt — a legelső palotától az utolsó kunyhóig — (hol a lovakkal, szarvasmarhák- kal s a majorsággal egy fedél alatt háltam) megfordultam; én, ki az országot Gura-Humorától Kentigi, Duklától Sandomirzig be- jártam, el merem mondani, hogy jobb lelkű embereket, mint itt, sehol sem találtam. Minden jó tulajdon mi a magyarban megvan, az a lengyelben is feltalálható; de, fájdalom, a nemzeti sajtáság hibái is annyira közösek e két nemzet között, hogy egyik a másiktól csak abban különbözik, hogy a lengyel vidorabb s egy kevésbé könnyelműebb, mint a magyar. A lengyel nemzetet Európának egyik védfallát szerte tépték, de meg vagyok győződve arról, hogy beteljesülnek egy lengyel főúr ama szavai, melyeket a felosztáskor mondott: Felfaltatok, de higgyjétek meg, hogy meg nem emésztetek; eljő még az az idő, hogy ti magatok fogtok minket helyreállítani! Ha visszatekintünk a múlta, sok nem történt volna meg, ha Lengyelország fenállott volna, s különösen ezek a mostani pan-szláv izgatások elmaradnának, s egész Európa nem szenvedne ebben a sorvasztó fegyveres bé- kében. Én is hát szívből és lélekből felkiál- tok: Ego vero censeo Poloniam esse erigendam! Lukáts Károly.

Pest, február 18. 1870.

(r. l.) Az utóbbi napokat fontos miniszteri tanácskozások vették igénybe Bécsben, melyek ő Felsőge elnökelete alatt tartattak s a melyekre a magyar miniszterek közül gr. Andrássy Gyula, Lónyay Menyhért és Gorove István voltak hivatalosak.

A tanácskozások tárgyat a határörvi- dék igen fontos kérdése képezte.

Részletek még nem szivárogtak ki a nyilvánosságra, csak annyit beszélnek az itteni képviselő körökben, miszerint a fennálló quota-arány alapján határozott elvi megállapodás jött létre, a mely tökéletesen megfelel a magyar nézpontoknak.

A módzatok praecisiorozása iránt tegnap és ma folytak a magyar és német miniszterek között a specialis értekezések.

Azonban jól értesült egyének állítása szerint, nem csupán a határörvidék kérdése miatt időznek minisztereink Bécsben, hanem a végből is, hogy a valóban nemzetgazdászati szempontból égető szükségé vált lánchíd megváltást, melyet a körülmények napról napra nagyobb mérvben sürgetnek, realizálják.

Az eredmény hírszerint e tekintetben is kedvező, mert azt rebesgetik, mikép a magyar kormány a bécsi bankkal harmincz millió kölcsön iránt kötött szerződést természetesen az országgyűlés utólagos jóváhagyása reményében, mely kölcsön sorajáték alakjában fog elhelyeztetni.

A részletes tervbe nem volt alkalmunk bepillantani, de a bürze emberei azt mondják, mikép az oly kedvező, s annyi előnyt nyújt, hogy e papírok kapos cikkek lesznek a pénzpiaczen.

A ki néhányszor megfordult Buda Pesten, a ki észlelte ezen ifjú óriás város kereskedelmének, forgalmának napról napra szembetűnőbb emelkedését, a ki például rosz időben, vagy ha sietős dolga volt, hogy gyorsabban átjőjön a híd, kocsiba tilt, s az összetorlódot szekerek miatt néha félóraig volt kénytelen rajta vesztegelni, át fogja látni, hogy a kormány a lánchíd társulat privilegiumának megvásárlásával valóban országos életkérdést oldott meg, reméljük a körülményeknek megfelelőleg.

A nemzeti színháznak még eddig nincs intendánsa.

Abból is látszik, mily fontos és nagy felelősséggel öszekötött állás az, mert mig nálunk nem igen kell kinálgatni a hivatalokat, addig az intendatúrát alig akarja valaki elfogadni.

Legujabban gr. Kendeffy Árpádot emlegetik mint leendő intendánt. Valószínű fog-e ezen hír, azt talán már néhány nap múlva megtudjuk, mert a kinevezés nem késleltetik sokáig.

A betűszedők stricke-je még folyvást tart, közeledni látszanak ugyan az illetők, de az eredmény mégis valószínűleg a munkabér 10%-teli felemelése lesz.

Belügy.

A magyar főváros nagyszertű szépítéséhez szükséges összeg előteremtésére, a „bécsi Bankverein,” az északi magyar vasút engedélyese vállalkozott. A pénzügyeket egy már teljesen kidolgozott orsz. sorsjáték tervezetén nyugszik, melynek részleteit jóváhagyás végett legközelebb az országgyűlés elé fogja terjesztetni a pénzügyminiszter. Avatottak az ügyes combinatio egyhangu elfogadását remélik.

Az ipar- és kereskedelmi miniszter tudatja, hogy mivel a székiudvarhelyi bányabizottság f. évi ápril 10-én megszűnik, e határidőn tul az e kertetlet illető beadványok a zalathnai bányakapitánysághoz intézendők.

A honvédelmi miniszterium köriratban adja tudtára a megyéknek azon megbeszélhetlen intézkedés behozatalát, hogy ezután ragályos betegségekben lévő szabadságos katonák kigyógyítások előtt baza nem bocsátatnak, nehogy helységeikben is elterjessék a bajt.

A katonaságra vonatkozó büntető-codexet dolgozott ki a közös hadügyminiszterium, s a cél az, hogy a birodalom mindkét felében érvényesíttessék. A magyar miniszterium kebelében épen most fordítják magyarra a terjedelmes művet. A magyar miniszter valószínűleg több módosítást teend benne, ezeket a közös miniszterekkel együtt-tesen tárgyalja, s csak azután terjeszti a törvényhozás elé.

A pesti nemzetközi, kereskedelmi- és közraktári-társulat, melyet Gorove miniszter, Castellán francia konzul s többek kezdeményeztek, s mely 50 ezer részvény után első részletül 3 millió forintot be is fizetett, f. hó 12-én feloszlott s liquidál. Különbféle bécsi intriguák mellett a részvételenség okozta ezt.

A konzularis enquête közelebbi két ülése Bécsben kiválóan érdekes volt. Tárgyainak nagyobb részét már előbb közöltük volt, mit nem közöltünk az, hogy a külügyi miniszterium a konzulátusok összes személyzetének névsorát az enquête elé terjesztette, miből a személyzet minden egyes tagjának megbíralása következett. Oly dolgoknak jutott ez alkalomból tudomására a kormány, melyek felől a konzulátusoktól aligha kapott volna valaha felvilágosítást, s épen ezért nagyszertű személyváltozásnak néznek elője a konzulátusoknál.

A pesti „egyenlőségi kör” f. hó 16-án nyújtotta be a nagy gyűlésen azon észrevételeket, melyeket a pesti municipium szervezésére vonatkozó törv.-javaslatához Szentkirályi vezetése alatt elkészített.

A római zsinattal szembeni bécsi hangulatról írják, hogy az osztrák kabinet legkevésbé sem tartja azt európai kérdésnek, s csak annyiban méltatja figyelemre méltoságot, a mennyiben az által a birodalom is érdekelve van. El van határozva továbbá tiltakozni a concilium minden oly eljárása ellen, mely a birodalom törvényhozásával ellentétben áll és épen e határozat folytán intézett Rómába közelebből Beust gróf egy tiltakozó jegyzéket.

Egy falusi koncert Svájcban.

Münchenbuchsee, Bern mellett, 1870. febr.

A sz. udvarhelyi dalárdának szives üdvözlétemet!

Midőn a sors az önké annyira kedves emlékü köréből kiragadott, megígértém volt, hogy fel fogom néha keresni leveleimmel azon egyetlet, melynek kebelében egykor annyi szerény, de mégis kedves művészi örömeket, mindenekelőtt azonban oly sok kedélyes társas élvezetet találtam. Hogy mindeddig nem váltottam be ígéreteimet, annak okát nem annyira küldetési teendőim sokaságában helyezem, mely különben is mentől tovább mindinkább növekedik, mint inkább abba, hogy egész mostanig egy olyan közép nagyságu németországi város művészeti joghatósága alatt állottam, mely a művészeti erők mennyisége és minősége tekintetében — tehát a felmutatható eredményt illetőleg is — egészen a művészeti élet haute volée jába játszott, s tán nem fogom megérteni önké érzését azon föltervésemmel, hogy egy minden mult nélküli szerény ábéczés dalárdára nézt — minő a miénk

vala — egy olyan büszke, hatalmas dalárda-intézménynek szemlélete — minő például Konstanz városi, inkább leverő, mint buzdító hatást fogott volna gyakorolni.

Jelenleg azonban a nyugati Svájcban egy egészen jelentéktelen kis falujában ütöttek tanyát. Az önk Bethlenfalvájánál sokkal nagyobb pont ez a mi Münchenbuchseeni, s így átláthatják, hogy itteni művészeti életünk elég szerény arra néz, hogy ismertesse által semmi veszély se fenyegetse az önk dalárdái önértékét, sőt azon reményben fogok hozzá, hogy ambíciójukat fogom egy kissé feltűzteni vele. A székely anyaváros csak nem fog meghunyászkodni egy ily parányi svájci falu előtt! Egyébiránt, ugy hiszem, még sem lesz minden tanulság nélküli önkre néz, látni ebből a münchenbuchseei példából, hogy a dalárda-élet még ily szűk falusi körlátok közt sem szokta elhagyni magát. Itt Svájcban még a művészet is a legszelebb demokratiai alapokra van fektetve. A nép nemcsak a polgári jogokat követeli magának, hanem a kulturait is, s ennél fogva a művészetnek is közkinccsá kell válni.

Igen hosszúra nyújtám a bevezetést a fölvetett téma igénytelenségéhez képest. Menjünk egyenesen neki a münchenbuchseei dalárda hangversenyének.

„A münchenbuchseei dalárda — mondja a hirdetés — vasárnap, január 30-án, néhány zenekarát szíves közreműködésével a seminarium zentermében a helybeli tizkárosultak fellegéllésére egy hangversenyt rendezend. Belépti-díj legalább 50 centim.” Következik a műsor.

A terem, melybe lépünk, egészen megfelel mind a köztársasági, mind az „igénytelen” falusi jellegnek. A hangverseny kezdete előtt egy félórát val még a tanítóképezdei növendékek mivelték a teremben rettenetes zongora gyakorlatokat, s a terem ugyanazon hétköznapi házi köntösekben fogadta a hangversenyi publikumot, melyben a fapapucos muzsafiak hagyták volt el az előbb. Legalább a dalárdának nem kellett rendezési, díszítési sat. bizottságokká forgácsolni el magát, s így ennél osztatlanabbul fordíthatta minden gondját a zenészi kiviteltre.

E föltevésemet teljes mértékben igazolva találtam a hangverseny lejártaival.

A műsor férfi-karokból, vegyes (férfi és nő) karokból, férfi és nő magán énekekből, zongorajátékból és hangszeres zenéből volt összeállítva.

Önk kétségkívül e falusi dalárda működése — tehát a férfi és vegyes kardalok iránt viseltetnek a legfőbb érdekekkel ama műsorban. Először is tehát azokról fogok beszámolni és pedig a nők iránti köteles udvariasságból legelőbb is a vegyes kardalokról.

E vegyes karok korántsem csak egyes ünnepek alkalmára összetoborzott „koszorúja” a műkedvelőöknöknek, mint nálunk lenni szokott, hanem egyik önálló — és csak a közös főnök személyes uniójában egyesülő ága a münchenbuchseei dalárdának. Tehát a vegyes kar és a férfi kar együtt teszi a helység dalárdáját. A vegyes be a női hangerőknek megfelelő férfi hangokat a férfi dalárda delegálja magából, de a dalárda-kormány tagjai a vegyesben csak nőkből szoktak állani. Éppen a napokban járt el itt is egy kormányválság, mely az eddigi elnöknek, a bájos R. J. kisasszonynak visszalépésével végződött.

Önkre bízom annak megítélését, hogy nem sokkal okosabb, szebb és mindenestre kellemesebb volna létre hozni önk körében is — sőt általában minden kisebb városi dalárdánkban — ezt a közösségi viszonyt a vegyes és férfi karok dualizmusának alapján? A mi bájos bölgyeink soha egy alkalmat sem mulasztottak el kimutatni öszinte hajlamaikat egy ily művészeti transzactio iránt, s ugy hiszem, hogy a szülők sem mondanának el lent, ha a bál- és toilette-vendégek mostani abszolút uralmát egy kissé szűkebb körlátok közé lehetne szorítani vele.

A mi tehát a hangversenyben előadott vegyes kardalokat illeti: minden obligat udvariasság, vagy elfogultság nélkül mondhatom önknek, hogy nagyon szépek voltak ezek. Szépek, nemcsak mint zeneszerzemények, hanem az előadók által. Összesen négy dalt énekeltek vegyesen s mintegy 12 nő szerepelt e karokban, de oly hangerővel, mely fölött 50 olyan énekesnővel, kik — mint valahol láttam — dísztelen dolognak tartják nyitott szájjal énekelni. Aztán itt is az éneklési — s illetőleg dalárda-képesség nincsen, csak bizonyos osztályokhoz köve, mint némely helyeken; szerepel itt mind az, kit az Isten jó hanggal megáldott. Például e hangversenyben észrevettem, hogy szép házi kisasszonyaink a hátulso sorban az alt dallamot, — szobaleányunk pedig nagy büszkén az első sorban a sopran szót a mot énekelte. Egyébiránt könnyű a művészetnek így nivellirozni a társadalmi osztálykülönbséget ott, hol egyenlő mértékkel méri a műveltséget mindenki számára, s az énektanítás odáig képesíti a gyermeket még a legrongyosabb falusi iskolában is, hogy a zeneiránt ép ugy le tudja olvasni, azaz: énekelni mindenki, mint saját anyanyelvű betűírását. Könnyű így aztán falusi hangversenyekről beszélni itten s könnyű ám a karmesternek is, ha kell, minden héten rendezni egy ilyen hangversenyt!

A férfi kardalok száma szintén négyre ment, s a fennebbi kedvező körülmények érvényét ide is teljes mértékben kiterjesztvén, szintén a legszebb s mondhatnám: meglepő eredményről tehetek önknek vallomást. Feltűnő szépen volt előadva a különben is oly szép „Waldabendsheim” című énekszerzemény. E dal oly szokatlan tűzzel és lelkesedéssel volt előadva, épen mintha önk a keserű bordal énekelte volna. Később rájöttem, hogy a münchenbuchseei dalárdákat is ép oly kedves historiai emlékek fűzik a „Waldabendsheim” hoz, mint önköt a „keserű bordal”-hoz: ugyanis e dalal nyertek volt a tavalyi kantonális dalárverseny alkalmával koszorús kitüntetést.

Svájcban még a két araszos zug kantonnak is vannak kantonális dalár-ünnepei, dalár versenyei — hát a mi szép „bércezes” hazánknak...?

E szoros értelemben vett dalárdai előadások alkalmából egy körülményt akarok önknek kiválsón figyelmébe ajánlani. Az e hangverseny alkalmával oly szép eredményeket felmutatott dalárda alig állott 15—16 tagból, bizonyosságnak annak, hogy inkább az éneklők minősége, mint száma a fődolog egy dalárdánál. Emlékszem, hogy mily sokszor estek önk kétségbe dalárdájuk jövője miatt, a nagy számmal beirt működő tagok banyagsága miatt. Csak 10—12-en legyenek, kik egész lélekkel és kitartással tömörülnek egy dalárdai törzssé, s akkor nemcsak hogy nem kell aggódniok a dalárda jövője miatt, de sőt sokkal többre fognak menni, mint a sok tiszteletbeli énekes nehéz czölönkjeivel. Ezek a száraz ágak a dalárda fáján, melyeket le kell metszeni kérelhetlenül a törzs egészségének tekintetéből.

A magán darabok közt különösen a t. képezdeigazgató ifjabbik leányának szép zongorajátékát kell kiemelnem, ki Chopintól játszott egy igen szép darabot, igen szépen. Én hazai dilettans hangversenyekből vett mértékek után már el voltam készülve a „Szűz imájára,” annál kedvesebb volt meglepetésem e magvas mély zenedarabbal találkozni. A hangszeres zenedarabok közül Hayden gyermek symphoniája érdemel említést. Nagyon szerencsés választás volt ez egy falusi hangversenyre. Oly megható hü rajza e zeneköltemény a boldog naiv természeti állapotok! Ki embernek virágos mezőkön futkározó gyermekké kell válni e hangoknál, mely metamorphosira tán csak a patriarchalis falusi élet emberei képesek még. E zenedarab előadása nem is igen kíván többet gyermeki művészetét. Ajánlom figyelmükbe e darabot adandó hanversenyekre.

Idáig a szoros értelemben vett hangverseny. Azonban a dalár-mulatság java még ezután következett. Az utolsó énekdarab elhangozta után a dalárda elnöke és (díjtalan) karmestere Wysz tanítóképezdei tanár felelőlti az egybegyűlt közönséget, hogy az est hátra lévő részét a „Medvéhez” címzett szálloda nagy termében kedélyes együttlétben töltsenek el, mire mindnyájan működők és hallgatók, ifjú és vén, férfi és nő bámulatos összetartással egyenesen a nevezett vendéglő felé zarándokoltunk. A nagy teremben általános letelepedés a hosszú asztalok mellé, s a dalárda csak itt vált még igazán vegyessé. A bern-kantoni nép a borivást illetőleg valóságos telivér magyar, s az asztalon, mint gomba nőtt fel minden ember előtt a Szt-Saphorin-i, vagy Yvorn-i boros palaczk. Ezek a waadtlandi borok kiváló kellemes zamatúak és tüzesek, mely többi tulajdon nemsokára a társaság hangulatában is érvényesítette magát.

S a nők? Azt hiszik önk tán, hogy szemérmes rátartással menekültek ezen társaságból a bornak és férfiaknak? Ellenkezőleg, minden teke-toria nélkül segítettek „tarkázni” a társaságot és a szellemi vegyrokonság törvényei szerint apróbb klubokat alakítva kociztattak egymás közt és csipegették a zamatos Yvornet. E tekintetben a szellemi aristocratiának (más nemű nincs is itten) legmagasabb köréhez tartozó nők sem tettek ki vételt. Én, megvallom, nem tudtam eléggé betelni gyönyörűséggel ezen kedélyes és fesztelen — azonban mégis mindvégig az illem korlátai közt maradó társas együttlét szemlélésénél. A nők jelenléte soha sem engedte korcsomai irányt venni a férfiak társaságának, s viszont a bor tüzeinek mérsékelt élvezete épen annyit közöszözt a nőknek, a meny-nyi elégséges volt arra, hogy a valódi nőiesség korlátai között a lehető legkellemesebben élvezzék ők is a férfiak társaságát.

Miért nem tudunk mi is így mulatni otthon? Erős meggyőződés, hogy főleg a dalárda-életből nőhetne ki nálunk is egy megüemesített valódi társas élet.

Hogy a „Medvében” sokáig nem érte senkit utól a hazamehetnékje, azt könnyű elképzelni. Az élvezetek egészen a váltógazdaság elvei szerint voltak berendezve. Társalgás. Egy-egy tüzes férfikardal az asztal mellől. Ékezés és alkalmilag egy-két rövid élces toaszt, egyetemes konc — azaz: hogy kociztassunkkal. Humoristicus solo quartett. Vegyes énekkar. Nőikar. A képezde igazgatója az egész végso osztályt elhozván magával s öket egy boros palaczkokkal ellátott asztal mellé letelepítvén, e jó fiuk olyan gyönyörű karénekekkel replikáltak a dalárda énekeire, hogy az egész társaság kény-szerítve érezte magát oda tapsolni nekik a pályadíjt. A mellék teremben egy zongora hangjai mel-

lett tánczolásra is került egy kissé a dolog, azonban — rázzák bár kétkeze fejcsékeit dalárdánk szép geniuszai — ki kell mondanom, hogy nagyon kevesen vettek részt a tánczban; még az egészen fiatal leányok legnagyobb része is több gyönyörűséget látszott találni a kedélyes anacreoni élvezetben, mint azokban a fölrült keringősdikben.

A falusi hangverseny e második felvonásának csak mintegy éjféltűtől 3 óra táján lett vége.

Azon reményben végzem be e rövid ismertetését az itteni dalár életnek, hogy sikerült tán fel-szítanom egy kissé önkben s esetleg vagy egy más agónissló hazai dalárdában a pislogó dalár-életet.

Okos és tekintélyes urak, kik vezérei, kolomp-sai vagytok egy egy város és vidéke összes értelmiségének, ne tartásotok szégyennek, vagy ne ki-csineljétek szervezni, vezetni és lelkesíteni a dalárdákat: nevezetesen kulturai tényezők voltak; hig-yétek el, hogy sokkal több áldás fog ezekből le-áradni azon helységre, melyben éltek, mint a ka-szinók kártyázó termeinek pipafüst fellegeiből.

Fogadják önk legszívesebb dalár üdvözléte-met!

Gyertyánffy István.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése febr. 14-kén.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Széll Kálmán, Mihályi Péter.

A kormány részéről jelen vannak: Rajner Pál, b. Eötvös József.

A mult ülése jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesített.

Több rendbeli kérvénynek bejelentése után a képviselőház napirendre tér.

Napirenden van a belügyminisiterium költségvetése feletti részletes vita.

Ghyecz Ignác: A „Bp. Közl.” hivatalos vonatkozó lapra hat. javaslatát ajánlja a képviselő-háznak elfogadás végett. Erre a belügyér kimu-tatja, hogy a „Bdp. Közl.” 1867. júl. 1-től 1868. ocl. 1-ig hasznát nem hozott; ez idő óta 3 évre az Athenaeum mal kötetett szerződés és 1869-ben mintegy 7408 ft tiszta jövedelmet hozott.

Simonyi Ernő: Azt kívánja, hogy a hiv. „Közlöny” ezentul tárgyalatosan közölje az or-szágyűlési tudósításokat, még pedig egész terje-delemben.

Csernátorny Lajos: Az „Athenaeum” mal kötött szerződést a képviselőknök megtekintése vé-gett a ház asztalára letéttetni kívánja.

Rajner Pál belügyminisiter: A t. ház en-gedelmével mindkét szónok kívánatára felelni fo-gok. (Halljuk) Az utóbbi felhívás folytán köteles-ségemnek fogom ismerni, a szerződést 3—4 napra az irattárba letéttetni betekintés végett (Helyeslés).

Simonyi Ernő képviselő társunk részéről felhozott azon kívánságra nézve, hogy az ország-gyűlési tudósítások minden kihagyás nélkül rö-g-tön a Közlönyben jelenjenek meg, azt jegyzem meg, hogy ez alig teljesíthető, mert a technikai neheziségek olyanok, hogy ha mindent közölni ke-lene, akkor csak 4—5 nap mulva jelenhetnének meg egyes ülések, mi által a lap elvesztene azon csekély érdekét is, melyet neki részben az ország-gyűlési tudósítások szolgáltatnak, s melyből egy-szersmind részben pénz forrása is származik; Si-monyi Ernő ur kívánságára nézve tehát az én vé-leleményem egész általánosságban az, hogy az nem teljesíthető. (Helyeslés).

A képv. ár másik megjegyzését illetőleg, hogy a hivatalos lap drágán árultatik, e körülményt is behatóan meg fogom vizsgálni, és ha látom, hogy az egyes számokat olcsóbban is lehet áruba-bocsátani, az iránt is fogok intézkedni. (Helyeslés)

A hat. javaslat tudomásul vétetik, s a fel-ajánlott 15.000 ft a fedezetbe felvétetik.

Elfogadtatik ezután a p. bizottságnak azon indítványa, hogy a belügyminisiter a közalapok ügykezelésének könnyítése és egyszerűsítése iránt javaslatot terjesszen az országgyűlés elé.

A rendkívüli szükségletnél hossz-as vita tá-madt, melyben részt vettek: Patay István, Nyáry Pál. Utóbbi kérdést intéz a kormányhoz az iránt, hogy szándékozik-e Erdélyben a kivételes állapo-tokat mielőbb megszüntetni.

Rajner Pál: Az erdélyi ügyekre vonatko-zólag hossz-as beszédet tart, (Lásd mai lapunkban).

Ezután ugyanezen ügyben szolt még: Tisza László, gr. Bethlen János, Berenczei László, Hor-váth János, Csiky Sándor, gr. Teleki Domokos, Rannicher Jakab, Nyáry Pál.

A képviselőház megszavazza ezek után az erdélyi kir. biztosságra előirányzott 55.000 ftot, a földterhermentesítési alapigazgatóságra Kolozsvárt 25.000 ftot; igazoló biztosságyokra 63.800 ftot, a megyéknek: a) az 1869. évről fenmaradt tarto-zásai fedezésére 100.000 ftot; b) építkezésekre 100.000 ftot; c) a közbiztonsági közegek számára, hátnltöltő fegyverek beszerzésére 100.000 ftot, d) a régi megyei házipénztárak követeléseinek ki-egyenlítésére 70.000 ftot; e) a királyföldi ható-ságoknak irodai szükségletek, utazási költségek és lakberekre általán gyanánt 26.500 ftot; f) az er-délyi esendőségre 398.500 ftot; g) esendőri lak-tanyák fentartására 1.500 ftot.

A belügyminisiteri költségvetés ezzel befejezte-tett; mire az ülésnek d. n. 2 1/4 órákor vége lön.

A képviselőház ülése febr. 15-én.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Széll Kálmán, Mihályi Péter.

A kormány részéről jelen vannak: b. Eötvös József, b. Bedekovich Kálmán minisiterok.

A mult ülése jegyzőkönyvének észrevétel nél-küli hitelesítése után, több rendbeli kérvények nyujtatnak be, melyek az illető biztossághoz uta-síttatnak.

A képviselőház ezek után napirendre tér, melynek tárgya legelőször is az állandó pénzügyi biztosságnak azon jelentése, mely Pest sz. kir. vá-ros közönsége által a képviselőházhoz, törvényke-zési költségei visszatartott részének megtérítése iránt felterjesztett kérvényére vonatkozik.

A képviselőház a p. u. biztosságtól elterjeszté-se folytán a kérvényben felemlített visszatartott összeget nem adja meg.

A napirend második tárgya Ludvig János-nak azon indítványa, miszerint a megürlt főegy-házi javadalmak időközi jövedelmét a pénzügymi-nisiter vegye be.

Ludvig János: Hivatkozik több rendbeli törvényre és ezek alapján kívánja, hogy indítványa a képviselőház által elfogadtassék.

B. Eötvös József kultusminisiter: Az in-terkaláris jövedelmekre vonatkozó nézeteit három pontba foglalva előadja, hogy oly consequens usus, mely a hiányzó törvényt pótolhatná, nem létezik, hogy tehát a jövedelmek a vallási alapoz vannak csatolva, azt helyesnek tartja. Az interkaláris jö-vedelmekre vonatkozólag végül kijelenti, hogy trjvaslatot fog a ház elé terjesztetni, a midőn ezen fontos tárgy feletti nézeteit tüzetesebben fogja elő-adni. Szólt még: Halász Boldizsár, Irányi Dániel, Szilágyi Virgil, ki ezen ügy elintézését a kath. autonómától várja, mivel meggyőződése szerint az interkaláris javadalmak nem papiak, sem államiak, hanem egyháziak. Pártolja ugyanazért a cultusmi-nisiter nézeteit.

Ghyecz Kálmán: Nézete szerint a papi ja-vak Magyarország közjoga szerint nem Magyaror-szág anyageyházát illetik, s ez ellenében a v. és k. minisiter által felemlítettettek megjegyzji, hogy az interkaláris javadalmak jövedelmei a koronát és az államot illetik együttesen.

Ezen ügyet különben akkorra kívánja ha-lasztatni, midőn a val. és közoktatási minisiter törvényjavaslatát elő fogja terjesztetni.

Justh József: Napirendre térést indítványoz.

Madarász József: A 48 iki törv. értelmé-ben kívánja, hogy az interk. jövedelmek a kincs-tárba folyjanak s így Ludvig indítványát pártolja oly hozzáadással, hogy halasztassék az ügy ak-korra, midőn a v. min. trvjavaslatot fog a ház elé terjesztetni.

B. Eötvös József v. minisiter: kijelenti, hogy Justh indítványát pártolja.

Gr. Zichy Nándor: Nem akarja a kérdés-nek lényegét vitatni; pártolja Justh indítványát.

A nagy zaj miatt az ülése 5 perczre felfüg-gesztetett.

Szólt még Csiky Sándor, Paczolay János, Berenczey László, Tisza Kálmán, végül pedig Ludvig János.

A képviselőház ezután elfogadja Ghyecz Kál-mán indítványát.

Ülés vége d. u. 2 1/4 órákor.

A főrendiház ülése deczember 15-én.

Elnök: Majláth György, országbiró.

Jegyző: Gr. Csáky Gyula.

Bujanovics Sándor a képviselőház jegy-zője: A képviselőház által az állami számvénvőszék felállítására s hatásköre tárgyában alkotott törvény-javaslatot, alkotmányos tárgyalás és hozzájárulás végett átnyujtja.

Elnök A főrendiház beleegyezésével ezen trjvaslatot az egyesült jog- és pénzügyi bizott-sághoz utatítja, s felkéri ugyanazt, hogy ülése után azonnal alakuljon meg.

Elnök: jelenti ezután, hogy Szabó Imre szombathelyi püspök bemutatta kegy. királyi meg-hívó levelét, melyet előlegesen az igazoló biztossá-gnak átadott.

A főrendiház ezután b. Apor Károly, Barta-kovics Béla egri érsek, gr. Nádasdy Lipót, Bogovits Imre zágrábi főispán, Ujfalussy Mislós szath-mári főispán és Szathmári-Király Pál tornai főis-pán által kért szabadság időt megadja.

Ülés vége d. u. 1 1/2 órákor.

Rajner Pál belügyminisiternek

a képviselőház február 14-iki ülésében tartott beszéde.

„T. képv. ház! Mielőtt a mostani felszólalás következtében a t. képv. urnak két kérdésére vá-laszolnék, kénytelen vagyok a kiindulási pont iránt felszólalni, a melyet a t. képv. ur választott. Ő ugyanis azt mondá, hogy jelenleg Erdélyben két kormány létezik, t. i. egy tényleges kormány, és egy alkotmányos.

Ezen álláspontot én el nem fogadhatom; mert, mint már Zeyk Károly t. képv. ur a minapi atalános vita alkalmával kifejtette, Erdélyre nézve minden végső elintézés jelenleg a minisiterium, il-letőleg a belügyminisiterium kezében van. Ezen ál-lítását én is a magam felszólalása által igazolom és kijelentem, hogy semmiféle kérdésben én ma-

Samat más, akár tényleges, akár törvényes hatalom által vezetett nem engedelmes, és hogy minden végleges elintézés a belügyminisztériumot illeti, vagy ha más tárgy érintetik, az illető szakminiszter vagy az összes minisztérium kezében van jelenleg is letéve.

Más azonban azon szempont, vajjon egy több százados állami kapcsolatokból folyó állapotból nem folyhat-e oly viszonyok, amelyeknek megoldása egy véghetetlen tapintatos és óvatos eljárást igényel, és hogy magánosok és egyes osztályok érdekei ezáltal ne érintessenek, és hogy azon eszmét, melyet utolérni akarunk, t. i. a teljes egyesülés Erdélyrel, ne ébresszen némi ellenszenvet, ne adjon a netán létező ellenszenveknek újabb tápot és alapot.

Igy tehát kénytelen vagyok kijelenteni azt, hogy még jelenleg is vannak lényeges kérdések, és e perczen is 3-4 ilyen fontos kérdés van, a mely általán leendő eldöntésre vár, melynek egyike csaknem egész Erdélyországot, a többi pedig Erdélyországnak nevezetes részeit érinti, melynek megoldásához mind a mellett a kormányt igen megbízható közlege van, ki tökéletesen be van avatva a kormány szándékaiba s a legjobb tanácsot támogatja a kormányt; mondom most is ezen kérdések elintézéséhez mintegy aggódva nyulok és azon esetre, ha királyi biztosság nem volna, ezen és még több ilyen kérdésben okvetlenül szükségesnek tartanám, — miután magam a kérdéseket a helyszínén nem tanulmányozhatom — megbízott közlegeket oda küldeni, kik a helyi viszonyokról és tárgyról maguknak ott, a helyszínen kellő tudomást szerezve, nekem felvilágosítással szolgálnának, azelőtt, mielőtt végső elhatározásomat tettem ilyen kérdésekben. Így tehát már csak a takarékosági szempontot is szem előtt tartva, más eljárás alig vezetne valami megtakarításra. Nem akarom ugyanis itt az e tekintetben még megoldandó kérdéseket mind felsorolni, de a mint kijelentem, vannak most is ott a múlt százados állami kapcsolatokból folyó bizonyos viszonyok, melyeket hogy ugymondjam egy kaptafára elintézni nem lehet (Helyeslés.)

Ezt előrebocátva és ebből indoklást merítve az első kérdésre nézve, t. i. vajjon szándékozik-e a kormány már ezen évben mindezen kivételes, de épen nem törvénytelen állapotot, mert a kormányt az e tekintetben a képviselőház bölcsesége által némi szabad kéz adatott, mondom szándékozik-e ezen kivételes állapotot véglegesen már ezen évben megszüntetni és minden rendkívüli költség mellőzésével minden költséget a jövő budgetbe mint rendes szükségletet bevenni: kénytelen vagyok kijelenteni, hogy már azon szempontnál fogva is, mert az erdélyi kir. biztos jelenleg ott a földterületek elintézési alap-igazgatóság elnökségét vezeti, ezen kérdésre nemmel kell felelnem; azonban hiszem, hogy már a jövő évben több nevezetes kérdés elintézve lévén, a biztosnak hatásköre ismét szűkebbre lesz szorítható.

A másik kérdést illetően, a melyben az hozatik fel, hogy az újonnan hozandó törvények fognak-e Erdélyre is kiterjesztetnő, meg vagyok győződve, hogy már a jelen évben ugyan hozott és hozandó törvények, ha csak a tv. hozás nem fogja szükségét látni annak, hogy magába a törvénybe Erdélyre nézve még némely kivételes dolgokat iktatandó, mondom, hogy az újonnan hozott törvények Erdélyre is kiterjeszthetők lesznek (Helyeslés jobb felől.)

Felszólítás.

Stájerország fővárosában ez év folytán általános kiállítás rendezés az ottani gazdasági egyesület fél-százados emlékünnepe alakított bizottmány. E bizottmány elnöke dr. Kaiserfeld Móricz felhívása következtében a kereskedelmi és iparkamara örömmel ragadja meg az alkalmat a közönség figyelmébe és kiállításra felhívni, a mely f. év october elején nyílik meg s tárgyai lesznek: 1) a mező- és erdőgazdaság; 2) a bányászat és kohászat; 3) az ipar minden czikkei; 4) a művészet tárgyai, valamint a tudomány gyakorlati termékei. Kiállításra elfogadtatnak a kül- és belföld minden kéziműveit. Bejelentési határidő legkésőbb f. év april 30-ka. Jutalmul érmék, oklevelek és dícsérő megemlékés vannak kitűzve. A kiállítási bizottmány igyekezn fog, hogy a kiállításra utazó személyek és tárgyak a vasúton ár-leszállításban részesüljenek. Részletesebb felvilágosítást nyújt a kamara is, azonban a bejelentések egyenesen a bizottmányhoz utasítandók e címen: „General-Comite, Landhaus, Herrengasse in Gratz.“ Kolozsvárt, február 17-én 1870. A kereskedelmi és iparkamara.

A londoni munkás kiállítás.

Ez év folytán Londonban egy nemzetközi munkás kiállítás nyílik meg. E kiállítás célja legfőképpen, hogy alkalmat szolgáltatson a munkásoknak személyes ügyességük kitüntetésére. Az eddigi kiállításokon nagybárra oly vállalatok kézsítményei voltak képviselve, a melyek több munkás ügyességének közreható működéséből eredtek, s a melyekért még is csak a vállalat vagy gyár aratta az elismerést, míg az azok előállítását eszközölt munkások megnevezve sem voltak. A tervben levő kiállítás épen ennek ellentéte kíván lenni. Az egyes munkásoknak nyit versenytért. Oly

czikkeknél is, a melyek előállítására összesített különböző szakmunkás kívántatik, minden egyes munkás megnevezendő. Például az órák, fegyverek, zongorák vagy gépek előállításánál működött különböző szakmunkás mindenike feltüntetetheti szakjártaságát. A kész vagy csak megkezdett munkának minden darabja az illető munkás nevével lesz ellátva. Ezen kívül gondoskodik a kiállítási bizottmány, hogy a különböző szakmunkákban egy és más helyen gyakorolt eljárás összehasonlítások s e felett tanúságos felolvasások tartassanak. Midőn alólt kamara a kerületében lakó iparos közönséget a kiállításra figyelemztetni kötelességének tartja, egyúttal megemlíti, hogy kereskedelmi miniszter ur önmaga késznek nyilatkozott a magyar korona területén alakulandó azon comitétát gyámlotásában részletetni, a melyek az iparos munkásoknak az említett kiállításban a részvételt elősegíteni törekednek.

Kolozsvárt, február 16. 1870.

A kereskedelmi és iparkamara.

UJDONSÁGOK.

(—) Borza István helybeli értelmes iparos nagy bazárt szándékozik Kolozsvárt létrehozni, mely férfi és női lábbelivel látandja el a szükségüket. E czélra nem csak néhány erdélyi mesteremberrel fog szövetkezni, de egyszersmind külföldről is szerez meg tüzletének pár szakértő mesterembert. Az eszme életrevaló és valóban szükség is van ily egyesületre, mely egyfelől megakadályozza, hogy a pénz ezen nagy consumptionnak örvendő áru-cikkért külföldre vándoroljon (honnan méregdrágán leghiványabb vásármunkával árasztják el piacunkat); másfelől az e tekintetben is gyenge lábbon álló hazai iparunk fejlődni fog. Sajnos, hogy nálunk ezen a téren még minden a régi kerékvágásban halad (ha halad) s daczára annak, hogy iparosaink, különösen a kik kis tőkével rendelkeznek, a vasút megnyílásával külföldi vállalkozók részéről veszélynek vannak kitéve, még ez ideig semmit sem tettek annak meggátolására. Egyesítettük az erőket, hogy ne teljesedjen be itt is: „kárán tanul a magyar ember.“ E tárgyról rendes cikksorozatban és tüzetesebben szölandunk.

(—) A „Boissi boszorkány“ című jeles operette szeredán kerül először nálunk színo fényes kiállításra és e miatt felemlt árral. E gyönyörű szerzemény méltán megérdemli a közönség pártfogását, ajánljuk olvasóink figyelmébe.

(—) Két farkas támadott meg e hó 13-án egy bácsi földész, ki faágért ment az erdőbe. A megrémült fa-csempész még elég korán észrevevén a veszedelmet, hirtelen egy fára mászott föl s ott várta be éhes ellenét. A fenevadak azonban nem tágtítottak, a fa derekánál várták, ha megúnná már magát a földi s alászállana a magasból. Ő azonban jobbnak látta tovább is biztonságban maradni s daczára a nagy hidegnek, egész éjét Robinson kényelmetlen ágyán töltötte, míg reggel keresésére indult jó ösmerősei megszabadították a hivatlanoktól.

(—) A „Kolozsvári kör“ szombaton megtartott bálja bár nem a legnépesebb, de igen csinos és kedélyes volt. A tánc és nóta viradtig ki nem fogyott, mikor a közönség a cotillon végeztével oszlani kezdett. A tiszta jövedelem mintegy 200 frtot tesz.

— A jelen évi táncvizsgálatom, a melyet a helybeli iparos egyet pénztárának támogatására rendezett, 274 frtot o. é. jövedelmezett, ez összeghez 9 forint feljúl póczóással szíveskedtek járulni: kir. biztos gróf Páchoy Manó ö exaltája, Kis Sándor, Varga Dániel, Magyar Mihály, Szász Domokos urak.

(—) A múlt pénteken Melles Liszka jutalmára előadott „Dinorah“ meglehetősen telebázban folyt le. Jutalmazottat a közönség zajos tapssal s koszorúkkal fogadta; e kitüntetést a jutalmazott méltán kiérdemlé. Énekét tekintve, egyáltalán igen szép sikert jegyezhetünk föl, de különösen kiváló gondot fordított az első felvonásban előfordult nehéz kettős- és magándalokra, melyeket sokszoros taps és kihívás követett. Tannerné és Darai Károlina kedves két pástör fiu volt, mindketten szépen énekeltek, jól játsztak; rövid szerepekben is hosszas tapost arattak. Dallí színtén kitűnt Lorentin szerepében.

(—) A pesti főkapitányságnál következő bejelentés történt e hó 18-án: „Alóltottak a kapitányságnak tudtára adjuk, hogy szombaton, február 19-én esti 7 órakor Dellinger vendéglőben József-utca sarkán népgyűlés fog tartatni. Napirend: 1) A social democratá párt követelménye; 2) a magyar termények és munkások joga. Kappel György, Feorg Rauch, Macki József.

— Torda városa közönsége közbíró teszi, hogy miután miniszteri intézkedés folytán a hivám mentességi jog nemesi cím alatt senki által nem gyakorolható, annál fogva Torda városában az Aranyos folyam felett levő és a városi közönség tulajdonát képező vámos hidon 1870. márczius 1-től kezdőleg a nemesek is minden kivétel nélkül vámost fizetni köteleztetnek.

— Egy 108 éves ember halt meg a napokban Egeresen. Reggel teljes jó egészséggben tülött pítára, s kimenve a pajtában dolgozó fiához, kijel-

lenté neki, hogy estig meg fog halni, megnevezte egyszersmind, kiket hívjanak meg a temetésére. Fia látván az öreg jó szímben és jó kedélyben, nevetett, s elment az erdőre fáért; mikor haza jött, apja halva feküdt. Mint a mellette levő asszony elbeszélte, legkisebb fájdalom nélkül hunyt el. Egyet járt az udvaron, bement a házba, egy ital vizet kért, lefeküdt s többé egyetlen egy mozdulat sem volt látható.

— A Királyhágon innen, bála Istennek, még oly ritka a rablás, hogy ha ezekben egyszer ily eset merül fel, az illető vidéken valóságos epochát képez; s annál feltűnőbb és meglepőbb lehetett mult számunkban már megzafolt rablási híre a „M. P.“-nak a kérdéses környékre, azon vidékre nézve, hol emberemlékezet óta rablási eset előfordult, s így nem csodálhatni, ha egymást érik az onnan e tárgyban hozzánk beküldött tudósítások, melyek egyértelműleg oda nyilatkoznak, hogy a rablónak állított jegenyeieknak, kiket a szekerem utazó B. A. utolért, eszűkágában sem volt semmi rablási szándék, s hogy B. A. tel és kocsisával összekaptak, arra a köztük kifejtett heves szóvita adott alkalmat. Egyszerien verekezés volt tehát, s a könnyű sértés is egy fejszének ide s tova rángatásából eredt. Ennyiből áll az a rettenetes „rablás“, melyet minden egyéneknek, csak annak nevezni nem lehet.

(—) A honvédelmi minisztérium helybenhagyta, hogy azon tisztek, kik őrmesterek- és tizedesekből emelkedtek tisztí rangra, fölszerelési adományban részesüljenek. És pedig: a huszároknál 250 frtot, a dzsidasoknál 200 frtot, s a gyalogságnál 150 forintot nyervek e czélra.

(—) Az Eszterházy képtár megvételére Temesvár a megvétel esetében négyszáz forintot ajánlott fel.

(—) Jelenlegi felelős kormányunk megalakulásának harmadik évfordulóját mintegy 30 képviselő kedélyes lakomával ünnepelte meg Pesten e hó 17-én a „Magyar Király“ vendéglőben, mely alatt lelkes és élmés toasztok mondatk.

(—) Lónyay pénzügyminiszter, a „P. Lloyd“ szerint, kinyilatkoztatta, hogy pozsonyi választói, helyesebben a pozsonyi szőlőskert birtokosai javára egy t. vállalatot létesít, melyre képviselő díját áldozandja. A választók nagyrésze föl akarja szölitani a minisztert, hogy közös pénzügyminiszterre való kinevezetése esetére is fogadja el képviselői mandatumát.

(—) Nemrég a budai parton a Duna jegére ment egy napszamos, daczára minden jóakaratu figyelemztetésnek. Mint előre látható volt, alá is merült, hanem ügygyel bajjal sikerült őt kimenteni. Mire azt kérdezték tőle, miért választá ez életveszélyes útát? azt felelte, hogy nem volt két krajczárja hidpénzre. Szegény ugyan kevésért kockáztatá életét.

(—) Balázs Bognár Vilma Pesten harmadszor az „Alvajáró“-ban lépett föl. A lapok általános elösméredéssel szölnak róla.

(—) Buda város pályázatát hirdet a budavári színházra és nyári színpörrre.

(—) Pesten, egy a városi közgyűlés elé terjesztett javaslat szerint, a polgármester kivételével, a közigazgatási tisztviselőket a városi képviselő testület választandja. Valószínűleg máshol is így fog ez történni.

(—) Angliában a legutóbbi választásokra 35 millió frankot költöttek az illető jelöltek; e szerint egy parlamenti szék 60 ezer frankba került, mi 300 kilo ezüstöt nyom, tehát 2-3szor többet, mint maga a képviselő.

* Beszterce városának az új népszámlálás szerint 7378 lakosa van, 1857, tehát 13 év óta 1594 fővel szaporodott a lakosság száma.

* Pesten a váci utca 26 dik száma alatt levő gőz fűtőszöggyárban iszonyu szerencsétlenség történt, a gép szíjjak megragadták a vigyázatlanul közel járó házmesternét s a gőzgép fejét lefűrészelte.

* Fogművészkedő kovács akadt Felső-Ausztria Engelscharding nevű faljában. Fogfájás miatt 4 ép fogát szedte ki a kovácsfogóval, s szarvastülök-ből esináltakat szoritott be felső álkapezójába saját készítményű esavarokkal. Egy orvos é e műtét közben lepte meg, s midőn szemrehányást tett, miért kockáztatja életét ily könnyelműen, a fogművész kovács, kinek szája iszonyatosan el volt dagadva, így felelt: „A régi pimaszok fájdalmat okoztak; küllőben az újakkal vasárnap már harapni fogok, úgy, hogy csakugy ropog bele.“ Örvendhet a vakmerő mester, ha borzasztólag összerongált álkapezaja valahogy meggyógyulhat.

(—) A marseilles-i boulevardon eredeti eset adta elő magát közelebből. Egy uri hölgy sétált, midőn hirtelen nagy zajjal melléje csatlakozik egy tisztességesen öltözött fiatal ember és karon csipi. A nő szabadulni akart esmeretlen lovagjától, mire az ékes francia nyelvén így szölt: „Asszonyom, engedelmet kérek, ne tartson engem kalandornak, én tolvaj vagyok, kit a rendőrség nyomon üldöz; ha oly tisztetéremelő hölgy társaságában látand, minő kegyed, minden gyanu el lesz rólam hárítva.“ Mi történt tovább? a kronika nem említi.

(—) A párisi „Figaro“-t 1869 folytán 16 millió 239,258 példányban nyomták, tehát 1 millió 176,772 példánnyal többen, mint 1868-ban. Az állam e lap után bélyeg és postadíjban 1.045,892 frankot

vett be. A lapkiadó társulat 419,074 frankot nyert s minden részvényre 110 frank évi osztalék jutott.

— Kimutatása a deézi négylet pénztárállásának az 1869 évről (A) Bevételek. Folyó részvénydíjakban 112 ft 50 kr. Az urb. papírok szelvényeiből 146 ft. Mult évi pénztármaradék 78 ft 20 kr. Hátrálék részvénydíjakban 130 ft 50 kr. Régi részvényeiből 57 ft 50 kr. Báljövdelem 38 ft 98 kr. Tárlati gabona áraban 2 ft. Eladott végygyertyák áraban 4 ft 60 kr. Összesen 570 ft 28 kr. (B) Kiadás: Nyomatványokra 6 ft 50 kr. Segélyezésekre 189 ft. Titkári jutalomban 50 ft. Tökésítésre 174 ft 68 kr. Szolga fizetésében 13 ft. Aprólék költségek 1 ft 44 kr. Összesen 434 ft 62 kr. Ha tehát a bevételből = 570 ft 28 kr., a kiadás = 434 ft 62 kr levonatik, leendő pénztármaradék 135 ft 66 kr. Az egyet vagyoni állása. Pénztármaradék 135 ft 66 kr. Tökésítve kamatozólag 1252 ft 31 kr. Államkötvényekben 3360 ft. Alapítványi kötvényekben 900 ft. Hátrálék részvénydíjak 884 ft. Összesen 6531 ft 97 kr. Deés, 1869 december 28-iki közgyűlésből Keresztes Nándor, titkár.

KÜLFÖLD.

A francia kabinet békés bajlamainak bizonyítéka a hadseregi létszám leszállítása, mely elhatározott dolognak tekinthető. E leszállítás némelek szerint 15,000, mások szerint 20,000 emberre tehető.

A Franciaország, s a római szék közti viszonyokról a „Times“ némely újabb közléseket hoz. — „Okunk van“ — ugymond — „azon föltevésre, hogy a legutóbbi időben a két kormány közt gyakori vélemény-kieserelés történt, mely épen nem volt kedvező a pápa követelésére nézve. A pápai kormányt értesítés adatott, hogy a római szék szellemi tekintélye iránti minden tisztelet mellett is, Franciaországnak, — mint alkotmányos országnak, lehetetlen rokonszenvet táplálnia ama szűkkeblt absolutistius rendszer iránt, mely alatt az egyházi állam kormányoztatik. Ugyanekkor a pápának sürgetőleg szívére köttetett, hogy a jelen viszonyok közt térjen vissza saját 1847. évi terveihez, melyek a közigazgatás saecularisatióját, — városi önkormányzatot, — s népképviseletet, sajószabadságot, s polgárőrség szervezését ígérték.

London, febr. 18. Az alsóházban a külügyminiszter közlé, hogy a Porta a szerb határookra való állítólagos csapat-küldések iránt felmerült hirt megzafolta.

A spanyol hadügyminiszter Havannából f. hó 6 ról következő táviratot kapott a cubai kormányzó, Cabollero de Rodus tábornoktól: „Gogenethe keresztülment a zavargó kerületek központjait; elfoglalta a trimchera i kormányi székhely retentő erőit, — elvett egy zászlót, számos fegyvereket, s fontos levelezéseket; — a műhelyeket lerontá, s az ellenséget teljesen szétverte.

Washington, febr. 17. A külügyi bizottság a legszigorubb semlegességet ajánlá a congressusnak a cubai kérdésben.

A porosz sajtó nagy figyelemmel kísértö nemcsak a bajorországi mozgalmakat, hanem a francia sajtónak ez irányban követett magatartását is; s mindazon nyilatkozat, mely a bajor hazafias párt javára történt valamely francia lapban, élénk rosztalást keltett fel a porosz lapokban. Már már háborúról kezdtek álmodni, nagyszerű fegyverkezést láttak, midőn az erre vonatkozó hírek czafolatla nagy elégtűléssel töltö el a „Norddeutsche Allgemeine“-t. Szemléjében ezeket olvasunk.

A sz. pétervári hivatalos lap közli Oroszország budgetét 1870 re; — a pénzügyi miniszter, Reutern jelentése kíséretében. Ezen okirat szerint, az évi kiadások 14.477,671 rubellel haladják meg az előbbi év kiadásait, föleg azon 4.014,000 rubelnyi hitel következtében, mely a hadügyminiszternek a fegyverek átalakítása végett ajánlatot meg.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

Tisztelt szerkesztő úr! Becses lapjának idei 7 dik számában „A közönség köréből“ című rovat alatt „egy ultramontan tordai tudósítására“ Tordáról, az ótordai ref. gazda-gondnok Gegesi Sámuel aláírása alatt egy „Válasz“ jelent meg, a melyre a f. szerkesztőség minden művelt olvasó előtt nagyra becsült megjegyzését *) alatt meg is tette; de miután a Válasznak azon passusa: „néhai tks Koródi János úr fizetés képes lévén, mégis egyházi-bér-hátrálékban maradt, meghallván, örökösei nem akarták kifizetni, hanem fizetés nélkül harangoztatni kívántak“ — réam vonatkozék, engem, mint néhai kedves emlékt atyám örökösét érdekelvén, az igazság érdekében kénytetve érzem magamat ezen hamis konyhán kotyofolt passusára. A Válasznak megfelelő — tisztelettel kérem a szerkesztő urat beces lapjában feleletemnek egy kevés helyet adni.

Tisztelt ugyanis Gegesi Sámuel ótordai ev. ref. egyház gazdagondnokának a más pennájával

*) Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget szerk.

